

Odhalený Havlíček

ZPRÁVA Z KONFERENCE HAVLÍČKU HAVLE!

26. A 27. ŘÍJNA 2021, STARÁ RADNICE, HAVLÍČKŮV BROD

Když havlíckobrodští konšelé nechali osekát větve vzrostlých stromů stínících nadživotní soše místního slavného občana Karla Havlíčka, muselo být i nejjazýtejnějším ignorancům zřejmé, že se **něco děje**. Koneckonců i recepční v hotelu Slunce s překvapením sledovala, kolik hostů se hrne do jeho komnat. Do Havlíčkova Brodu se totiž v posledním říjnovém týdnu roku 2021 sjeli badatelé a odborníci na život a dílo slavného novináře, básníka, disidenta, politika, satirika, otce dcery národa, jobovského mučedníka i privilegiovaného vězně, aby u příležitosti dvousetletého výročí jeho narození a stopětašedesátiletého výročí jeho úmrtí podkryli některé valéry jeho veřejně činné i intimní existence i odkazu, skrze nějž promlouvá až do současnosti. Vědeckou konferenci k jeho počtě s názvem Havlíčku, Havle! spolupořádaly Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod a Masarykův ústav a Archiv AV ČR (z jehož řad pochází i průvodce konference **Luboš Velek**) ve spolupráci s Ústavem pro českou literaturu AV ČR a městem Havlíčkův Brod. V úvodním slově radní **Zbyněk Stejskal** připomněl účastníkům, že už rok se město pyšní cenou Historické město roku. Na konec října vládlo nezvykle teplé babíletní počasí.

Z domu, v němž Karel Havlíček na dnešním Havlíčkově náměstí pobýval, je už zhruba sto let Muzeum Karla Havlíčka Borovského, a je tak samozřejmě volně přístupný nejen veřejnosti, ale i hostům konference. Pokoj, z něhož byl Františkem Dederou 16. prosince 1851 eskortován do tyrolského Brixenu, je podle všeho stále ve stejném stavu jako před sto sedmdesáti lety. Přestože jsme uprostřed expozice, jistému melancholickému pocitu při pohledu z okna na náměstí se nelze ubránit. Co asi tehdy viděl z okna Havlíček? Komentovaná prohlídka výstavy, již program konference zahájil ředitel Muzea Vysočiny **Michal Kamp**, pokračovala pod jeho vedením procházkou po významných místech Havlíčkova Brodu s Havlíčkem spojených zakončená právě před jeho legendární sochou v parku Budoucnost. Po přestávce už mohl začít standardní program vědecké konference v sále Staré radnice. Ten, s titulem „Karel Havlíček v nás“, otevírá **Milan Hlavačka** bodovou kategorizací historiografického obcování s Havlíčkovým životem a dílem. Zkritizuje dosavadní biografickou práci o Havlíčkovi a na závěr vzdá hold Jiřímu Štaifovi, který je jistě ne shodou náhod hned následujícím vystupujícím.

Jiří Štaif se k nedostatečné úrovni havlíčkovských monografií připojuje. Poslední odborný příspěvek toho dne předkládá za edici Havlíčkovy korespondence její šéf **Robert Adam**. Možno říct, že tento projekt konferenci ovládl. Z řad jeho editorů se následující den představila ještě **Magdalena Pokorná**, jež však ve svém příspěvku týkajícím se podob Havlíčkovy žurnalistické práce spíše zrekapitulovala, co už bylo dosud řečeno. Dále **Ladislav Futtera** představující Havlíčkovu korespondenci s úřady a nakonec **František Martínek**, který se zaměřil na Havlíčka coby téměř literární postavu v jeho vlastních dopisech. První konferenční den zakončil Havlíčkovými písněmi soubor Ostravská bandaska pod taktovkou **Viktora Velka**. Úplný závěr večera však patřil živému provedení podcastu Přepište dějiny historika **Michala Stehlíka** a publicisty **Martina Gromana**.

Středeční program zahájil blok Osobnost Karla Havlíčka, v němž **Petr Tvrдый** představil zapomenutou, leč pro druhou polovinu 19. století v Havlíčkově Brodě důležitou osobnost Josefy Menšíkové, **Jakub Raška** české národní liberály poloviny 19. století, **Luboš Velek** Havlíčka coby poslance říšského sněmu a **Ladislav Hladký** jeho kontakty s dalšími Slovany. Vedle zmiňovaných Magdaleny Pokorné a Ladislava Futtery se v následném bloku Karel Havlíček — český žurnalista a publicista představil **Eduard Mikušek** s rozsáhlým, vy-

mezený čas dalece překračujícím příspěvkem o regionální žurnalistice českých Němců. Po Františku Martínkovi vstoupila do bloku Karel Havlíček Borovský literární jediná zahraniční účastnice **Anne Hultschová**, jež velice inspirativně představila posuny interpretace Havlíčkových textů prostřednictvím jejich ilustrátorů. Závěr konference pak patřil bloku Odkaz Karla Havlíčka Borovského, jež otevřelo shrnutí Havlíčkova života a jeho pozice ve vnímání tehdejší společnosti **Marie Neudorflové**. Následoval spíše masarykovsky laděný výklad **Ondřeje Slačálka** a před pauzou ještě příspěvek odkrývající životní osudy Havlíčkovy dcery, resp. dcery národa, jak byla jeden čas označována, Zdeňky Havlíčkové, a jejich divadelní či filmová ztvárnění. Poslední dva příspěvky posunuly ohnisko konference z 19. století blíže současnosti. Autor těchto řádků představil obraz Havlíčka v samizdatové produkci 70. a 80. let 20. století a **Lubomír Müller**, právní zástupce Jaroslava Hutky, kauzu Hutkovy pře s Českou republikou ve věci jeho rehabilitace za zadržení komunistickou tajnou policií v roce 1977 kvůli písni „Havlíčku, Havle“.

Písni, jejíž titul se nakonec dostal i do titulu celé konference. Tak jako havlíčkobrodští konšelé nechali osekát větve před Havlíčkovou sochou, tak konference představila Karla Havlíčka Borovského v řadě podob, odhalila překvapující nedostateč-

nost v dosavadním historiografickém uchopení jeho života a díla a nabídla i určité záchytné body, o něž by se sice nedlouhý, zato hutný Havlíčkův život a jeho práce

mohly v dalším bádání opřít. Po 165 letech od jeho úmrtí je jistě načase.

Dominik Melichar

Creative Commons

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons — Uveďte původ — Neužívejte komerčně — Nezpracovávejte 4.0 Mezinárodní licence. Licenční podmínky jsou dostupné zde: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/legalcode.cs>.

Autonomizace českého umění: vybrané problémy kritické recepce literární, výtvarné a hudební produkce 60. až 80. let 19. století

Ve dnech 25.–26. listopadu 2021 se uskutečnilo kolokvium Autonomizace českého umění: vybrané problémy kritické recepce literární, výtvarné a hudební produkce 60. až 80. let 19. století, které pořádal Ústav pro českou literaturu AV ČR. Z důvodu nepříznivé epidemické situace se kolokvium konalo online, referující i účastníci diskuze se registrovali přes platformu Google Meet.

Referující ve svých příspěvcích odkazovali na teorie Pierra Bourdieua, převážně na model autonomizace a následnou konstrukci autonomních polí kulturní produkce. Bourdieuovu teorii se snažili aplikovat na české umělecké prostředí druhé poloviny 19. století.

Kolokvium zahájil **Jiří Kopecský** s referátem na téma „Hudební kritik

ve službách bojů za českou moderní/národní hudbu“. Ve svém příspěvku se zabýval osobností Bedřicha Smetany, ale i boji o tuto osobnost a vžití se Smetany do role národního skladatele. Pokračoval Antonínem Dvořákem a Zdeňkem Fibichem, které autor *Prodané nevěsty* vnímal jako své pokračovatele — jako „oba čerstvé junáky“ (Kopecský citoval dopis Smetany Josefu Václavu Fričovi, z Jabkenic 10. 2. 1879). Kopecský zmínil i kritiku díla obou skladatelů, výstavbu Národního divadla a operní konkurzy a zastavil se také u solitéra české hudby Leoše Janáčka. Svůj příspěvek zakončil velmi precizně zpracovaným přehledem kritiky hudebních děl zmiňovaných umělců a také ukázal konkrétní pole, která hudební kritici otvírali, ale také ta,